

Kannuksen kaupungin kuntarahoitusosuus KP Kylävara -hankkeeseen

Kaupunginhallitus 25.08.2026
146/00.01.05/2026

Valmistelija: asianhallintasihteeri Mari Eirola

Kaustisen seutukunta hakee oheismateriaalina olevalla kuntarahoitushakemuksellaan Kannuksen kaupungilta kuntarahaa KP Kylävara -hankkeeseen.

KP Kylävarat -hanke vahvistaa Keski-Pohjanmaan kyläyhteisöjen arjen turvallisuutta ja varautumiskykyä kehittämällä kylälähtöisiä, realistisia ja myönteiselle varautumiselle perustuvia toimintamalleja. Maaseutuvaltaisella alueella kylien oma toimintakyky ja yhteisöllisyys ovat keskeinen osa arjen turvallisuutta. Hankkeessa jalkautetaan Suomen Kylät ry:n Kylävara-toimintamalli, vahvistetaan kylien ja kuntien välistä yhteistyötä, kehitetään varaviestintää kyläradioverkostoon tukeutuen sekä pilotoidaan materiaallisen varautumisen tiedon kokoamiseen soveltuvaa toimintamallia. Hankkeen keskiössä ovat yhteisöllisyys, luottamus, viestintä ja henkinen kriisinkestävyys. Hankkeen tuloksena syntyy kyläkohtaisia turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia, koulutettu kylätoimijaverkosto sekä malli, jota voidaan laajentaa koko Keski-Pohjanmaalle.

KP Kylävara on Älykäs kylä-yhteistyöhanke, missä Kaustisen seutukunta on päätoteuttaja. Keskipohjalaiset kylät on hankkeen osatoteuttaja tuensiirtosopimuksella.

Hankkeen konkreettiset toimenpiteet

Hankkeen toteutus jäsennetään selkeisiin ja toisiaan tukeviin työpaketteihin:

1. Hankkeen koordinointi ja yhteistyörakenteet

Tavoite: Varmistaa hankkeen hallittu toteutus ja muodostaa yhteinen tilannekuva kylien, kuntien ja viranomaisien yhteistyöstä ja varautumisen lähtötilanteesta.

Keskeiset toimenpiteet:

- hankkeen operatiivinen koordinointi, talousseuranta ja raportointi
- ohjausryhmätyöskentely ja yhteisen kehittämissuunnan varmistaminen
- kylät–kunnat–viranomaiset-yhteistyöverkoston kokoaminen
- vastuiden, roolien ja yhteyshenkilöiden selkeyttäminen

Tuotokset:

- toimiva ja tunnistettu yhteistyöverkosto
- sovitut pelisäännöt ja yhteyshenkilörakenne
- ajantasainen tilannekuva hankkeen etenemisestä ja toimintaympäristöstä

2. Kyläyhteisöjen aktivointi ja luottamuksen vahvistaminen

Tavoite: Luoda kylissä pohja kestäväälle varautumiselle vahvistamalla yhteisöllisyyttä, luottamusta ja paikallista toimijuutta sekä tunnistamalla kylän omat voimavarat ja toimintakyky.

Keskeiset toimenpiteet:

- kyläillat ja avoimet keskustelutilaisuudet arjen turvallisuudesta ja varautumisesta
- nykytilan ja voimavarojen jäsentäminen (yhteisöllisyys, osaaminen, tilat, viestintä)
- kylän sisäisten toimintatapojen ja yhteistyön vahvistaminen normaalioloissa
- kylien turvallisuusyhdyshenkilöiden nimeäminen ja roolin selkeyttäminen

Tuotokset:

- aktivoituneet ja sitoutuneet kylätoimijat
- jaettu ymmärrys kylän toimintakyvystä ja kehittämistarpeista
- nimetty kylätason yhteishenkilöverkosto

3. Kyläkohtainen varautumisen suunnittelu

Tavoite: Parantaa kylien kykyä toimia häiriötilanteissa laatimalla selkeitä ja kylän arkeen soveltuvia toimintamalleja.

Keskeiset toimenpiteet:

- kyläkohtaiset työpajat, joissa tunnistetaan arjen häiriötilanteet ja niihin vastaaminen
- vastuiden, roolien ja toimintatapojen määrittely kylätasolla
- kyläkohtaisten suunnitelmien yhteensovittaminen kuntien varautumistyön kanssa

Tuotokset:

- kyläkohtaiset turvallisuus- ja varautumissuunnitelmat
- selkeät toimintamallit arjen häiriötilanteisiin

4. Viestintä ja varaviestintä (kyläradiot)

Tavoite: Varmistaa toimiva tiedonkulku normaalioloissa ja häiriötilanteissa.

Keskeiset toimenpiteet:

- kyläradioverkon kytkeminen osaksi normaalia kylätoimintaa
- viestintäkanavien, vastuiden ja pelisääntöjen määrittely kylissä
- viestintä- ja kuvitteluharjoitukset arjen häiriötilanteisiin liittyen

Tuotokset:

- testattu ja toimiva varaviestintämalli
- kyläkohtaisesti tunnistetut viestintävastuut

5. Osaamisen vahvistaminen ja koulutukset

Tavoite: Vahvistaa kyläläisten ja kylätoimijoiden käytännön valmiuksia toimia turvallisesti eri-laisissa häiriötilanteissa.

Keskeiset toimenpiteet:

- ensiapu- ja alkusammutuskoulutukset
- koulutukset sähkö- ja tietoliikennehäiriöihin varautumisesta
- kylätoimijoiden roolien ja vastuukäytäntöjen selkeyttäminen

Tuotokset:

- koulutettu kylätoimijajoukko
- vahvistunut arjen turvallisuusosaaminen

6. Materiaalinen varautuminen – pilotointi

Tavoite: Kehittää ja testata toimintamalli materiaalisen varautumisen tiedon kokoamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Keskeiset toimenpiteet:

- materiaalisen varautumisen tietomallin määrittely kylien ja kuntien kanssa
- rajattu pilotointi valituissa kylissä
- tietosuojan ja käyttöoikeuksiin liittyvien periaatteiden määrittely

Tuotokset:

- pilotissa testattu toimintamalli
- dokumentoidut opit ja jatkokehitystä tukevat suositukset

7. Harjoitukset, arviointi ja mallin juurruttaminen

Tavoite: Varmistaa, että kehitetyt toimintamallit toimivat käytännössä ja jäävät elämään hankkeen jälkeen.

Keskeiset toimenpiteet:

- kyläkohtaiset häiriötilanne- ja viestintäharjoitukset
- palautteen ja kokemusten kerääminen eri toimijoilta

Tuotokset:

- testatut ja toimiviksi todetut käytännöt
- juurtunut malli kyläturvallisuuden ja varautumisen kehittämiseen

Hankkeen tulokset

Hankkeen välittöminä tuloksina syntyy kylätasolla toimivia yhteistyörakenteita, käytännöllisiä turvallisuus- ja varautumissuunnitelmia, nimettyjä vastuutahoja sekä parantuneet viestintä ja toimintakäytännöt arjen häiriötilanteisiin. Näiden tulosten pohjalta hankkeen vaikutuksina vahvistuvat kyläyhteisöjen toimintakyky, keskinäinen luottamus ja kyky toimia omaehtoisesti sekä yhteistyössä kuntien ja viranomaisien kanssa. Pitkällä aikavälillä hanke lisää maaseudun turvallisuutta, asukkaiden turvallisuuden tunnetta ja alueen elinvoimaa sekä luo pysyvän toimintamallin, jota voidaan hyödyntää ja soveltaa myös muilla alueilla.

Hankkeen vaikutusten arviointi:

Vaikutukset	Positiivinen/negatiivinen/neutraali
Toteuttaa kaupungin strategisia linjauksia	Positiivinen • kehittää kyliä, yhteisöllisyyttä ja turvallista arkea
Edistää elinkeinoelämää ja yritystoimintaa	Positiivinen • hanke tukee elinvoimaista maaseutua
Parantaa ympäristöä	Neutraali • ei suoraa vaikutusta ympäristöön
Parantaa työllisyyttä	Neutraali • ei vaikuta työllisyyteen

Hankkeen kokonaiskustannus on 214 682 euroa. Hankkeen toteutusaika on hankesuunnitelman mukaan 1.9.2026-31.12.2028. Kannuksen kaupungilta haettava osuus on 1729 euroa.

YritysKannus Oy on antanut lausuntonsa hankkeesta. Lausunnossa puolletaan hankkeen kuntarahoitusta seuraavin perusteluin:

Hanke tukee Kannuksen kaupungin strategiaa ja visiota vahvistamalla turvallista, elinvoimaista ja yhteisöllistä arkea kylissä. Se edistää vision mukaista tavoitetta kehittyvistä kylistä ja vahvasta seutukaupungista tukemalla kyläyhteisöjen toimintakykyä, omaehtoista toimintaa ja arjen turvallisuutta.

Kylien aktivointi, yhteistyö ja varautumistoimet lisäävät kuntalaisten osallisuutta ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Samalla hanke rakentaa luottamukseen perustuvaa yhteistyötä ja vahvistaa paikallista toimintakykyä, mikä tukee vision mukaista turvallista ja elinvoimaista elinympäristöä.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää, että Kannuksen kaupunki osallistuu KP Kylävara -hankkeeseen 1729 euron kuntarahaosuudella sekä nimeää hankkeen ohjausryhmään Kannuksen kaupungin edustajan ja varaedustajan.

Päätös